

รูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับ สถานีตำรวจ

Model for Prevent of Police Corruption and Police Misconduct Case Study

Police Stations

ดิฐภัทร บวรชัย¹

Dithapart Borwornchai¹

¹อาจารย์ (สบ3) กลุ่มงานคณาจารย์ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ หัวหน้าโครงการวิจัย

Received : March 28,2018

Revised : May 2,2018

Accepted : June 18,2018

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจกรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ (1) กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้าราชการตำรวจระดับปฏิบัติการ ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค 1 – 9 ภาคประชาสังคม ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค 1-9 และศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดชายแดนภาคใต้ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเลขคู่ของเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan.1970: 608) จำนวน 1,281 คน (2) กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 307 คน (3) กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม จำนวน 15 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยพร้อมแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปยังหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จัดให้มีการสนทนากลุ่มภายหลังจากที่ได้ข้อมูลและสรุปผลการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเรียบร้อยแล้วสร้างรูปแบบการป้องกันการทุจริตพร้อมให้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบที่ถูกสร้างขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการตำรวจระดับสถานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.75) สาเหตุของการทุจริตประพฤติมิชอบ สรุปได้ 2 ประการ คือ 1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ ตอบแทนผู้มีพระคุณ ยอมรับการทุจริตเป็นเรื่องปกติ คิดว่าไม่มีใครจับได้ ขาดความซื่อสัตย์สุจริต คุ่มค่าที่จะเสี่ยง ความโลภ ไม่รู้จักพอ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ความเคยชิน คิดว่าใครๆก็ทำกัน จิตใจไม่เข้มแข็ง ต้องการความร่ำรวย ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ยกย่องคนมั่ง

มีผู้มีอำนาจ 2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ไม่มีการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง ตกอยู่ใต้อิทธิพลผู้มีอำนาจ มีโอกาสในการเรียกรับผลประโยชน์ เข้าไปมีส่วนได้เสียกับสถานประกอบการ ผู้ขาดอำนาจการแต่งตั้ง อิทธิพลทางการเมือง ความเข้าใจผิดของประชาชน การแทรกแซงทางการเมือง ความล่าช้าของกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ไม่มีความรู้เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการทุจริตระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ผู้บังคับบัญชาบางคนเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี รายได้น้อย ค่านิยมว่าตำแหน่งเป็นสมบัติส่วนบุคคล กฎหมายมีช่องโหว่ การมีอำนาจผูกขาด พฤติกรรมเลียนแบบ อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และอำนาจ สภาพการทำงานเอื้อต่อการทุจริต สำหรับรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพุดติมิชอบ มี 4 ระยะ ตั้งแต่ ระยะก่อนเข้าเป็นตำรวจ ระยะเข้าโรงเรียนตำรวจ ระยะรับราชการตำรวจ และระยะพ้นจากการเป็นตำรวจ โดยทั้ง 5 สายงานในสถานีตำรวจ คือ ป้องกันปราบปราม สอบสวน สืบสวน จราจร และอำนาจการควมมีลักษณะเป็นการป้องกันและแก้ปัญหาแบบบูรณาการให้ภาครัฐและประชาชน เข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมสนับสนุน ส่งเสริมองค์ความรู้ งบประมาณ สวัสดิการ กำลังพล และตรวจสอบการทำงาน มีระบบการตรวจสอบภายใน และตรวจสอบภายนอกที่เคร่งครัดจากองค์กรหรือหน่วยงานอิสระ เช่น คณะกรรมการร้องเรียนตำรวจ นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานและตรวจสอบระบบการทำงาน มีระบบการส่งเสริมตำรวจดีที่เข้มแข็ง

คำสำคัญ : การป้องกันการทุจริตและประพุดติมิชอบ, เจ้าหน้าที่ตำรวจ

Abstract

This research aims to study the problems of corruption and misconduct of police officers, the causal factors of corruption and misconduct of police officers, and to propose the prevention of corruption and misconduct of police officers, case study of the police station level. The subjects of this study were divided in 3 group. The first group of the subjects were collected data by using questionnaire. They were police officers under the metropolitan Police bureau and provincial police Region 1-9, the civil society, region entrepreneur, the experts, the head of police station of metropolitan police Bureau and provincial police Region 1-9, and southern border provinces police operation center. The size of the subjects were set according to Krejcie and Morgan Table. The data from the second group were collected from 307 in-depth interviews. The data from the last group were collected from 15 subjects by using group discussion.

The research found that the corruption and misconduct of police officers at the station level was at high level. The factors of corruption and misconduct were summarized into 2 aspects: internal factors and external factors. The internal factors were rewarding the benefactors, acceptance of fraud in normal, lacking of faithfulness, rapacity, selfishness, familiarity, weak mind, avidity and respecting wealthy and powerful people. The external factors were lacking of serious punishment, being controlled by the authority, the opportunity to get benefits, having interests with the establishment, influencing the political intervention, misunderstanding of people, lacking of knowledge about corruption, different education levels, bad model supervisors, little income, vulnerable law, and working under corrupt condition.

There were four stages of preventing corruption and misconduct : pre-police, police school entry, police service period and the termination of the police. All of five departments of the police station such as prevention, investigation, traffic and administer should prevent, investigate and integrate with the public, support and promote the knowledge, budget, welfare, and monitor personnel work. There should be the internal and external audit by independent organizations such as the police Complain Commission, bringing modern technology to work and monitor the system, and strong police support.

Keywords : Prevent of Corruption and Misconduct, Police Officer

ภูมิหลัง

กระแสโลกาภิวัตน์ของโลกในปัจจุบันเน้นการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาทางด้านวัตถุนิยมส่งผลให้บรรดานานาอารยประเทศมีการแข่งขันกันสูง ละเลยการพัฒนาและส่งเสริมคุณค่าทางจิตใจ ประกอบกับการรวมตัวของประชาคมอาเซียนในลักษณะคำขวัญที่ว่า One Vision, One Identity, One Community อันเป็นความร่วมมือของอาเซียนด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมและ

ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประเทศกลุ่มอาเซียนย่อมได้รับผลกระทบตามปัจจัยดังกล่าวทำให้ลักษณะและสภาพสังคมไทยมีการแข่งขันสูงโดยเน้นการพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าการพัฒนาทางด้านจิตใจศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดั่งามลดลงและขาดการยึดถือผลประโยชน์ส่วนร่วม และอาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับ สังคมไทยจึงเกิดความขัดแย้งสูงซึ่งส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การแพร่ระบาดของสเปติดและการเพิ่มขึ้นของการเล่นการพนันและแหล่งอบายมุขประเภทต่างๆ การก่ออาชญากรรมที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และปัญหาการทุจริตเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งที่ส่งผลร้ายต่อสังคมไทย

การดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อแสวงหาวิธีแก้ปัญหาและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้น เป็นความพยายามในการกำหนดนโยบาย กำหนดแผนปฏิบัติการหรือสร้างความร่วมมือและข้อตกลงการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กร [1] หน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมคือ ตำรวจซึ่งมีบทบาทอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ 4 ประการ คือ การรักษาความสงบเรียบร้อยทั้งภายในและภายนอกเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน รักษากฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดในทางอาญา บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนและดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ [2] เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่ตลอด 24 ชั่วโมง มีความสัมพันธ์และใกล้ชิดกับประชาชนอย่างมากจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ยิ่งสังคมไทยมีการขยายตัวออกไปมากเท่าใด ตำรวจจะต้องมีความสำคัญต่อสังคมไทยมากขึ้นเป็นทวีคูณ จนมีการกล่าวกันว่า ผลการปฏิบัติงานของตำรวจเป็นดัชนีชี้วัดระดับความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ [3]

ภาพรวมการปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจที่ผ่านมา พบว่ามีข้อจำกัดหลายประการที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาอย่างต่อเนื่อง เช่น การปรับปรุงโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจากการรวมศูนย์อำนาจส่วนกลางให้กระจายอำนาจไปยังส่วนภูมิภาคถึงหน่วยปฏิบัติระดับสถานีตำรวจ ไม่สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากมีปัจจัยทางการเมืองแทรกแซงอำนาจการบริหารของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ [4] โครงสร้างตำรวจแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางมากเกินไป ส่งผลทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นไปอย่างล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการของประชาชน [5] การแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองและความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ ต่างเป็นกลไกทำให้การเลื่อนตำแหน่งและการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจมีระบบอุปถัมภ์เกิดขึ้น [6] การแต่งตั้ง เลื่อนตำแหน่งข้าราชการตำรวจที่ไม่มีความรู้ความสามารถ ขาดอาวุโส และการซื้อตำแหน่ง ซึ่งการแต่งตั้งบุคคลที่ไม่มีความรู้ไปปฏิบัติงานนั้น เป็นการสร้างปัญหาให้กับกรมตำรวจทั้งในเรื่องประสิทธิภาพและประสิทธิผล [7] โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรตำรวจทั้งระบบอย่างมาก อาทิ ผลการวิจัยของสุพจน์ จุณอนันต์ธรรม และคณะ [8] ที่ได้วิจัยเรื่องการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานราชการไทย กรณีศึกษาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สถานีตำรวจนครบาล) พบว่า ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบหรือการคอร์รัปชันของตำรวจในสถานีตำรวจเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและแพร่หลาย ส่วนรูปแบบและวงเงินการคอร์รัปชัน มีความแตกต่างกันไปตามสายงานและพื้นที่ตั้งของสถานีตำรวจ โดยสาเหตุสำคัญหลัก 2 ประการ คือ 1) โครงสร้างแรงจูงใจที่ไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน สวัสดิการ และงบประมาณ ดำเนินการที่ไม่เพียงพอและเหมาะสมกับงาน 2) โอกาสในการคอร์รัปชันที่มาจากอำนาจหน้าที่ของตำรวจในฐานะที่เป็นผู้

บังคับใช้กฎหมาย อีกทั้งผลการศึกษาศาเหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาคอรัปชั่นสังคมไทยของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.2547 พบว่า วิธีการและรูปแบบคอรัปชั่นของไทยส่วนใหญ่ ได้แก่ การรับสินบน การวิ่งเต้นขอตำแหน่ง การรับส่วย รีดไถประชาชน ฯลฯ สาเหตุของการทุจริตคอรัปชั่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติคือเจ้าหน้าที่ขาดคุณธรรมไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ขาดกลไกในการลงโทษและการบังคับใช้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำไม่สัมพันธ์กับหน้าที่รับผิดชอบ และสภาพการทำงานเปิดโอกาสเอื้ออำนวยต่อการกระทำทุจริต กระบวนการปฏิบัติงานมีช่องโหว่ นอกจากนั้นการศึกษาจากกองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่าแนวโน้มสถิติข้าราชการตำรวจที่ถูกดำเนินการทางวินัยภาพรวม มีแนวโน้มเพิ่มสูงมากยิ่งขึ้นในแต่ละปี

จากสถิติข้าราชการตำรวจที่ถูกดำเนินการทางวินัยปี พ.ศ.2553 เมื่อจำแนกตามหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า หน่วยงานตำรวจที่ใกล้ชิดกับประชาชน คือกองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 1-9 และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาพรวมยังคงมีจำนวนข้าราชการตำรวจที่ถูกดำเนินการทางวินัยอยู่ โดยเฉพาะกองบัญชาการตำรวจนครบาลเป็นหน่วยงานที่มีข้าราชการตำรวจถูกดำเนินการทางวินัยสูงสุด อาจส่งผลกระทบต่อความศรัทธา ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจเพิ่มมากยิ่งขึ้น มีเสียงเรียกร้องจากสังคม ชุมชนให้มีการพัฒนาและปฏิรูประบบงานตำรวจให้เป็นตำรวจมืออาชีพ และเป็นตำรวจของประชาชนอย่างแท้จริงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับสถานีตำรวจอันเป็นหน่วยงานพื้นฐานสำคัญ (Front Office) ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยทั้งภายในประเทศรักษากฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดในทางอาญา บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน และดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการวิจัย เรื่องรูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญต่อการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมและป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณของความเป็นวิชาชีพตำรวจที่ดี ให้สอดคล้องกับสภาพและสาเหตุของปัญหา ตลอดจนนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางหรือกำหนดรูปแบบการป้องกันปัญหาการทุจริตคอรัปชั่นที่กัดกร่อนสังคมไทยต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจกรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม สัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่ม ดังนี้
 - 1.1.1 การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ได้แก่ 1) ข้าราชการตำรวจระดับปฏิบัติการ

ได้แก่ ข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค 1 – 9 ที่เป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุ

ราชการ 10 ขึ้นไปจากงานป้องกันปราบปราม งานสืบสวน งานสอบสวน งานจราจรและงานอำนวยการ รวม 5 คนและรองสารวัตร 1 คน เมื่อคิดเป็นสถานีตำรวจทั่วประเทศมี 1,482 สถานี (1,482x6) รวมเท่ากับ 8,892 คน 2) ผู้แทนภาคประชาสังคมคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหาร งานตำรวจ (กต.ตร.) สถานีละ 1 คน เมื่อคิดเป็นสถานีตำรวจทั่วประเทศซึ่งมี 1,482 สถานี รวม 1,482 คน 3) ผู้ประกอบการสถานีละ 1 คน เมื่อคิดเป็นสถานีตำรวจทั่วประเทศซึ่งมี 1,482 สถานี รวม 1,482 คน 4) ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการต่างๆ ได้แก่ ศาลยุติธรรม สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ(ป.ป.ช.)สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ(ป.ป.ท.) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) องค์กรภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภาครัฐ และนักวิชาการ รวม 7 คน 5) หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค 1 – 9 และศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวม 1,482 คน

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 26,683 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเคร์จซี่; และ มอร์แกน (Krejcie ; &Morgan.1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 1,296 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ จำนวน 307 คน

1.1.3 การสนทนากลุ่มประกอบด้วยผู้ประกอบการ (กองบัญชาการตำรวจนครบาล,

ตำรวจภูธร) จำนวน 2 คน ภาคประชาชน จำนวน 2 คน ข้าราชการตำรวจระดับปฏิบัติการ จำนวน 2 คน หัวหน้าสถานีตำรวจ จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 คน สรุปได้ตามตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม

สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง		
		แบบสอบถาม	สัมภาษณ์	สนทนากลุ่ม
1. ข้าราชการตำรวจระดับปฏิบัติการ	8,892	368	60	2
2. ภาคประชาสังคม (กต.ตร.สน.)	1,482	302	80	2
3. ผู้ประกอบการในพื้นที่	1,482	302	80	2
4. ผู้ทรงคุณวุฒิ	7	7	7	7
5. หัวหน้าสถานีตำรวจ	1,482	302	80	2
รวม	26,683	1,281	307	15

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structured interview) ซึ่งผู้วิจัยใช้แนวคำถามเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ที่มีความยืดหยุ่นได้

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาเอกสารผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาประมวลเป็นแนวคิดในการสร้างคำถาม

3.2 สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัยโดยนำแนวคำถามของจินตนา พลอยภัทรภิญโญ (2554) [9] ชวีญฤทัย ใจทัน (2554) [10] การทบทวนวรรณกรรมต่างๆมาประยุกต์สร้างเป็นแบบสอบถามสำหรับงานวิจัย

3.3 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในด้านภาษา เนื้อหา หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ

3.4 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity index: CVI) (Polit & Beck, 2008)[11] โดยพิจารณาแต่ละข้อความว่าสอดคล้องกับทฤษฎีหรือเนื้อหาหรือไม่ โดยเน้นที่ระดับความเห็นด้วยของข้อความนั้นๆแล้วนำมาคำนวณหาค่า CVI ซึ่งแบบสอบถามมีค่า CVI เท่ากับ 0.96 ส่วนแบบสัมภาษณ์มีค่า CVI เท่ากับ 1.00

จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่สถานีตำรวจภูธรตำบลโพธิ์แก้ว จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 คน

3.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970: 161) [12] นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนหาคุณภาพของแบบสอบถาม ด้วยการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีค่าเท่ากับ 0.964

4. ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการวิจัยได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิด โดยการวิจัยเอกสาร ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการทุจริตประพฤตินิชอบ การคอร์รัปชันปัจจัยและสาเหตุของการทุจริตประพฤตินิชอบของตำรวจทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนแนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ แนวคิดการป้องกันการทุจริตและประพฤตินิชอบ กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤตินิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภาพปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการในสถานีตำรวจเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต และสรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและปัจจัยเชิงสาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน

ขั้นตอนที่ 2 สรุปผลการวิจัยเอกสาร คือ นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากขั้นตอนที่ 1 มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นภาพรวมด้วยการพรรณนา

ขั้นตอนที่ 3 สร้างกรอบแนวคิด และพัฒนาเครื่องมือ โดยนำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1,2 ใช้สำหรับสร้างเครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้แนวคิด บริบทพื้นฐานของสภาพปัญหาการทุจริต และประพฤตินิชอบ ตลอดจนแนวทางการสร้างรูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤตินิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ปรึกษาที่ปรึกษาโครงการวิจัยแล้วสร้างและพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 นำเครื่องมือที่สร้างไปเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) สรุปผลการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 แล้วดำเนินการร่างรูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤตินิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสถานีตำรวจ

ขั้นตอนที่ 6 สนทนากลุ่ม โดยนำผลสรุปที่ได้นำไปใช้ในการระดมความคิดเห็นจากกลุ่มนักวิชาการและ

ผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสถานีตำรวจ

ขั้นตอนที่ 7 ปรับปรุง แก้ไขผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 8 ทำรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

5. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 ด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสถานีตำรวจแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านสภาพปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ 2) ด้านปัจจัยเชิงสาเหตุของการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้านและโดยรวมแล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยเป็นระดับความคิดเห็น

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปถอดบทเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหา และปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการทุจริตคอร์รัปชัน

5.4 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณารูปแบบการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบของข้าราชการตำรวจในระดับสถานีตำรวจเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

5.5 ผู้วิจัยนำผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย รูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัญหาของการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ

สภาพปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบของข้าราชการตำรวจระดับสถานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D.= 0.75) สภาพปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับสถานีตำรวจ อาจเกิดจากประชาชนอาศัยช่องว่างของกฎหมายโดยใช้ตำรวจเป็นช่องทางในการประพฤติมิชอบ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือการให้และรับเงินที่ผิดกฎหมาย หรือให้ผลประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่จากผู้ประกอบการที่กระทำผิดกฎหมาย การทุจริตอาจมีอยู่ทั่วไปจากปัจจัยเชิงสาเหตุหลายประการ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามสภาพของเศรษฐกิจ สังคม และภูมิประเทศ

รูปแบบการทุจริตประพฤติมิชอบ การทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้น อาจมีรูปแบบที่หลากหลาย ทุกรูปแบบและส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กรตำรวจได้แก่ การเรียกรับผลประโยชน์ การทำงานไม่โปร่งใส การเบิกจ่ายงบประมาณที่ไม่ถูกต้อง เรียกรับสินบน รูปแบบสมยอมทั้งฝ่ายผู้ให้และฝ่ายผู้รับ วิธีการทุจริตปรับเปลี่ยนไปตามสภาพ ทำให้ยากต่อการตรวจสอบ ทำให้เกิดความเสียหายต่อรัฐ รูปแบบการทุจริตจะพัฒนาแบบยลขึ้นเรื่อยๆ รูปแบบที่สำคัญที่สุด คือ การแต่งตั้งโยกย้ายที่ไม่เป็นธรรม อาจมีการซื้อขายตำแหน่ง รูปแบบการทุจริตและประพฤติมิชอบสามารถแบ่งได้ มี 3 ลักษณะคือ 1) ทุจริตโดยเจตนา หมายถึง เจตนาทำให้เกิด คือ ผู้กระทำรู้ว่าสิ่งที่ทำเป็นการทุจริตยังคงกระทำสิ่งนั้น คือ ตั้งใจที่จะกระทำ 2) ทุจริตโดยการกดดันของผู้บังคับบัญชา หมายถึง ผู้บังคับบัญชาอาจทำให้การทุจริตเกิดขึ้นเพราะมีผลต่อการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชาที่จะกระทำหรือไม่กระทำการทุจริต 3) ทุจริตโดยประชาชน คือ ประชาชนมารุมเฝ้า หรือมา

สร้างปัจจัยให้ตำรวจคิดว่า การทุจริตนั้นเป็นความชอบธรรม เช่น ขอให้ช่วยเหลือเรื่องคดีความแลกกับการเสนอผลประโยชน์ ซึ่งประชาชนให้ผลประโยชน์ตอบแทนการถูกลงโทษทางกฎหมาย

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุของการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ

1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ ตอบแทนผู้มีพระคุณ ยอมรับการทุจริตเป็นเรื่องปกติ คิดว่าไม่มีใครจับได้ ขาดความซื่อสัตย์สุจริต คู้มค่าที่จะเสีย ความโลภ ไม่รู้จักพอ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ความเคยชิน คิดว่าใครๆก็ทำกัน จิตใจไม่เข้มแข็งพอ ต้องการความร่ำรวย ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ยกย่องคนมั่งมี ผู้มีอำนาจ

2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ไม่มีการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง ตกอยู่ใต้อิทธิพลผู้มีอำนาจ มีโอกาสในการเรียกรับผลประโยชน์มาก เข้าไปมีส่วนได้เสียกับสถานประกอบการ การผูกขาดอำนาจการแต่งตั้ง อิทธิพลและการแทรกแซงทางการเมือง ความเข้าใจผิดของประชาชน ความล่าช้าของกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย การไม่มีความรู้เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการทุจริต ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันผู้บังคับบัญชาเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี รายได้น้อย ค่านิยมว่าตำแหน่งเป็นสมบัติส่วนบุคคล กฎหมายมีช่องโหว่ การมีอำนาจผูกขาด พฤติกรรมเลียนแบบ อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และอำนาจ สภาพการทำงานเอื้อต่อการทุจริต

3. รูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ

1) การป้องกันการทุจริตด้านปัจจัยภายในสามารถป้องกันได้จำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกให้ตำรวจ ผู้บังคับบัญชาต้องเป็นตัวอย่างและเป็นที่พึ่งได้ มีการกระจายรายได้ หรือสวัสดิการที่เหมาะสม ทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ควรเพียงพอ เช่น ทุนเครื่องมือ วิทยุสื่อสาร เป็นต้นผู้บังคับบัญชาดูแลครอบครัวตำรวจดูแลถึงปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ คอยดูแลใกล้ชิดตำรวจตรวจสอบและเข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชาควรมีระบบการปลุกฝังจริยธรรม ปลุกฝังจิตสำนึกในการทำความดี ชอมน้อมถ่อมตนต่อคนดี

2) การป้องกันการทุจริตด้านปัจจัยภายนอก เพิ่มสวัสดิการและค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบผู้บังคับบัญชาหมั่นตรวจสอบกำกับ อบรม ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นประจำต่อเนื่อง ลดโอกาสปัจจัยเอื้อต่อการทุจริตได้แก่ ลดโอกาสในการใช้ดุลยพินิจโดยมิชอบ

3) การป้องกันประชาชนติดสินบนมีหลายแนวคิด ได้แก่มีกฎหมายบัญญัติบทลงโทษบังคับใช้กับผู้ติดสินบนอย่างจริงจังกฎหมายควรมีสภาพบังคับอย่างเคร่งครัด สร้างจิตสำนึกประชาชนมิให้ติดสินบนเจ้าพนักงาน การแต่งตั้งโยกย้ายให้มีการหมุนเวียนทุก 2 ปีภายในจังหวัดเมื่อมีปัญหาหากการร้องเรียนหรือพบการทุจริตจึงย้ายประจำส่วนกลาง

4) รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตการป้องกันแบบบูรณาการโดยให้ภาคเอกชน ภาครัฐเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบการทำงาน มีระบบการตรวจสอบที่เคร่งครัดโปร่งใสจากองค์กรหรือหน่วยงานอิสระ มีการจัดตั้ง Police Complaint Board หรือคณะกรรมการการร้องเรียนตำรวจนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงาน และมีระบบการตรวจสอบการทำงานของตำรวจที่มีประสิทธิภาพ

รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ มี 4 ระยะ ตั้งแต่ ระยะก่อนเข้าเป็นตำรวจ ระยะเข้าโรงเรียนตำรวจ ระยะรับราชการตำรวจ และระยะพ้นจากการเป็นตำรวจ โดยทั้ง 5 สายงานในสถานีตำรวจ คือ ป้องกันปราบปราม สอบสวน สืบสวน จราจร และอำนวยการควรมีลักษณะเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการให้ภาครัฐและประชาชน เข้ามา มีบทบาทมีส่วนร่วมสนับสนุน ส่งเสริมองค์ความรู้บประมาณ สวัสดิการ กำลังพล และตรวจสอบการทำงาน มีระบบการตรวจสอบภายใน และตรวจสอบภายนอกที่เคร่งครัดจากองค์กรหรือหน่วยงานอิสระ เช่น คณะกรรมการร้องเรียนตำรวจ นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานและตรวจสอบระบบการทำงาน มีระบบการส่งเสริมตำรวจดีที่เข้มแข็ง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษา ระดับสถานีตำรวจ ข้อค้นพบจากการวิจัยทำให้ได้ความหมายของการทุจริตประพฤติมิชอบในปัจจุบันเพื่อให้ได้ความหมายเป็นแนวทางดำเนินการวิจัย จากการค้นคว้าเอกสารสรุปความหมายได้ว่าหมายถึง การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือการละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือทำหน้าที่ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์อันมิควรได้เพื่อตนเองหรือผู้อื่น เมื่อผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึกได้ข้อสรุปเพิ่มเติมว่ามีความหมายรวมถึงพฤติกรรมที่เรียกรับผลประโยชน์ มีการกระทำเป็นกระบวนการ ผลประโยชน์ที่ได้รับอาจไม่อยู่ในรูปของทรัพย์สินแต่เป็นการได้รับผลประโยชน์บางอย่าง ทรัพย์สินที่ได้รับอาจเป็นผลประโยชน์ของรัฐซึ่งถูกเบียดบังเป็นของตน คำว่าประพฤติมิชอบรวมความหมายถึงคำว่า “ฉ้อราษฎร์บังหลวง” สามารถอภิปรายผล ได้ ดังนี้

1. สภาพปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบของข้าราชการตำรวจระดับสถานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านรูปแบบของการทุจริตประพฤติมิชอบที่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดคือ การใช้ระบบพวกพ้อง การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ และไม่กล้าปฏิเสธหรือขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาจากกล่าวได้ว่า รูปแบบการทุจริตและประพฤติมิชอบแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ 1) ทุจริตโดยเจตนา หมายถึง เจตนาทำให้เกิด คือ ผู้กระทำรู้ว่าสิ่งที่ทำเป็นการทุจริตยังคงกระทำสิ่งนั้น คือ ตั้งใจที่จะกระทำ 2) ทุจริตโดยการกดดันของผู้บังคับบัญชา หมายถึง ผู้บังคับบัญชาอาจทำให้การทุจริตเกิดขึ้นเพราะมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาที่จะกระทำหรือไม่กระทำการทุจริต 3) ทุจริตโดยประชาชน คือ ประชาชนมารุมเร้า หรือมาสร้างปัจจัยให้ตำรวจคิดว่า การทุจริตนั้นเป็นความชอบธรรม ในงานวิจัยของสุพจน์ จุณอนันตธรรมวิชญ์ วงศ์สินศิริกุล และ ณัฐนันท์ วิจิตรอักษร [8] ได้กล่าวถึง สายงานการปฏิบัติในสถานีตำรวจ ได้แก่ งานจราจร งานป้องกันปราบปราม สืบสวน สอบสวน อำนาจการหรือธุรการ รูปแบบการคอร์รัปชั่นจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับโอกาสในการคอร์รัปชั่น

2. สาเหตุของการทุจริตประพฤติมิชอบที่เป็นปัจจัยภายในคือการยกย่องคนมีผู้มีอำนาจ และด้านสาเหตุของการทุจริตประพฤติมิชอบที่เป็นปัจจัยภายนอกคือ รายได้น้อย ค่าตอบแทนไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพ อิทธิพลทางการเมืองและการแทรกแซงทางการเมืองซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในด้านสภาพปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากมีปัจจัยทางการเมืองแทรกแซงอำนาจการบริหารของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ [4] ด้วยโครงสร้างตำรวจแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางมากเกินไป ส่งผลทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ทันต่อความต้องการของประชาชน [5] การแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองและความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ ต่างเป็นกลไก ทำให้การเลื่อนตำแหน่งและการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจมีระบบอุปถัมภ์เกิดขึ้น [6] สอดคล้องกับ ฌักทร เดโซ และคณะ [13] ระบุว่าสาเหตุของปัญหาการทุจริตระบบบริหารราชการ ได้แก่ผู้บังคับบัญชามักพร่องไม่กำกับดูแลให้เป็นไปตามระเบียบวินัยทำให้เกิดการทุจริตและการขาดดุลแห่งอำนาจในการบริหารราชการรวมทั้งการเกรงใจและเกรงกลัวผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ไม่ศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ เช่นเดียวกับเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ [14] เห็นว่าโครงสร้างรากฐานอันแข็งแกร่งของการทุจริตประพฤติมิชอบที่มีอยู่ มีสาเหตุมาจากระบบการเมืองและระบบราชการมีเงาเงาที่แน่นอน ระบบราชการมีโครงสร้างปิดและมีความสัมพันธ์ที่ยึดโยงอย่างแน่นหนาระหว่างข้าราชการระดับต่างๆ ส่งผลให้มีการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างคนในกลุ่มอย่างลงตัว มีการปกปิดการกระทำผิดอย่างแนบเนียน รากลึกของฐานอำนาจที่ฝังในระบบส่งผลให้คนกลุ่มนี้สามารถทุจริตประพฤติมิชอบต่อไปได้ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมกันโกง การช่วยเหลือปกปิด การบิดเบือนเอกสาร การปกป้องลูกน้อง การทำลายคู่แข่ง การหาช่องโหว่ของกฎหมาย การใช้เส้นสายภาคประชาชนขาดความเข้มแข็งและขาดผู้นำในการต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบที่

แข็งแแกร่ง ค่านิยมที่เป็นอุปสรรคฝังรากลึกในสังคม ขาดจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม สัมพันธ์กับผลการวิจัยของพรเทพจันทร์นิภ [15] ได้วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในสังคมไทย พบว่าสาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐมาจากกฎหมายหรือระเบียบการปฏิบัติงานมีช่องว่างขาดผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดีการใช้อำนาจของนักการเมือง เช่นเดียวกับการศึกษาของศิวิลซอร์ส มนธัตระผดุง [16] พบว่าสาเหตุหลักของการคอร์รัปชันมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายหรือกฎระเบียบแบบเบ็ดเสร็จโดยขาดจิตสำนึก มีอำนาจดุลยพินิจสูงมีกรอบความรับผิดชอบไม่ชัดเจนและขาดระบบการทำงานที่โปร่งใส

3. รูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ ต้องเสริมสร้างความโปร่งใสในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ การดำเนินการของหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะต้องปฏิบัติงานเชิงรุก มีความเด็ดขาดรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาการทุจริต [17] และสร้างจิตสำนึกที่ตัวบุคคล สร้างเครือข่ายและกลไกเชิงสถาบันเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งสร้างพลังคุณธรรมเพื่อปฏิบัติสังคม ยึดหลักธรรมาภิบาลและความเป็นธรรมเช่นเดียวกับเกวลินสถิตานนท์ [18] พบว่าสาเหตุสำคัญของการทุจริตเกิดจากตัวพนักงานขาดความซื่อสัตย์และมีนิสัยใช้จ่ายฟุ่มเฟือยอีกทั้งองค์กรยังขาดระบบการควบคุมที่รัดกุม

ข้อเสนอแนะ

การทุจริตในองค์กรมีผลกระทบต่อความมั่นคงและภาพลักษณ์ของหน่วยงาน แต่ผลกระทบจะรุนแรงเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับระดับของบุคคลที่กระทำทุจริต และขนาดของความเสียหายที่เกิดขึ้นหากหน่วยงานที่พบการทุจริต พยายามปิดบังและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองเป็นการภายใน อาจไม่ทันกาลหรือไม่รัดกุมเพียงพอ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของหน่วยงานมากกว่าที่ควรจะเป็น การกำกับดูแลและวางมาตรการป้องกันควรจะมีในระดับคณะกรรมการในองค์กรหรือหน่วยงานมากกว่าระดับบริหาร เพราะผู้บริหารก็อาจกระทำการทุจริตได้ เมื่อเกิดเหตุทุจริตขึ้น ควรใช้มืออาชีพเข้าช่วยแก้ไขและวางระบบเสียใหม่ เน้นเรื่องขั้นตอนและกรอบในการปฏิบัติ เช่น จัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงาน และเน้นให้มีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ จากกรณีวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ประการ คือ ข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ปัจจัยสำคัญที่จะลดความสูญเสียจากการทุจริตในองค์กรได้ คือการมีระบบการควบคุมภายในที่ดีเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโอกาสกับบุคคลที่ไม่ซื่อสัตย์มีโอกาสที่จะกระทำการทุจริต

1.2 สภาพปัญหาการทุจริตในระดับสถานีตำรวจยังคงมีอยู่ระดับความรุนแรงแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ควรเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำนึกความรับผิดชอบในตัวบุคคล

1.3 การยกย่องคนมีดี มีอำนาจเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของการทุจริตประพฤติมิชอบในสังคมไทยและสังคมตำรวจ ผู้บริหารสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสถานีตำรวจต้องสร้างกระบวนการเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ ค่านิยมดังกล่าวตลอดจนผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดี

1.4 รูปแบบการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับสถานีตำรวจ ในงานฝ่ายต่างๆที่รับผิดชอบ ด้านงานป้องกันปราบปราม งานสืบสวน งานสอบสวน งานจราจร งานอำนวยความสะดวก ต้องแก้ไขให้ตรงกับสาเหตุของการทุจริต ที่เป็นสาเหตุจากปัจจัยภายในและจากปัจจัยภายนอกสอดคล้องกับองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดการทุจริตทั้งด้านพื้นที่ตั้ง

ของหน่วยงาน คุณลักษณะของข้าราชการตำรวจ และรูปแบบของการทุจริตประพฤติมิชอบที่พบ อาจจัดระบบกระบวนการป้องกันการทุจริตได้เป็น 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนเข้ารับราชการตำรวจ ระบบการศึกษาต้องส่งเสริมคนดี ไม่มีระบบการจ่ายเงินใต้โต๊ะให้เด็กและเยาวชนไทยเข้าเรียนในโรงเรียน หรือสถานศึกษาอย่างเด็ดขาด หากยังมีการจ่ายเงินใต้โต๊ะเพื่อให้เด็กและเยาวชนเข้าศึกษาเล่าเรียน จะมีผลต่อทัศนคติ ความเชื่อของเด็กและเยาวชนว่า การทุจริตเป็นเรื่องปกติในสังคมเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และพบเห็นตั้งแต่เด็ก

ระยะที่ 2 เข้าศึกษาในโรงเรียนตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีระบบการสรรหาคัดเลือกที่หลากหลายที่มุ่งให้ได้คนดีเข้ามาเป็นตำรวจอาจเป็นการสรรหา บุคคลที่มีประวัติครอบครัวซื่อสัตย์สุจริตเป็นระยะเวลายาวนานเชิญเข้ามารับราชการตำรวจ หรือการสอบคัดเลือกที่การวัดผลรอบด้านทั้งพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัยเมื่อเข้ามาศึกษาในโรงเรียนตำรวจแล้ว หลักสูตรต้องมีความทันสมัยปรับปรุงพัฒนาต่อเนื่องตลอดเวลา มีระบบการประกันคุณภาพที่น่าเชื่อถือ ชัดเจน ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม มีการเทียบเคียงกับประเทศที่มีความโปร่งใส หรือเป็นที่ยอมรับว่า การทุจริตน้อยศึกษาการจากระบบการศึกษาเป็นอย่างไร นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับโรงเรียนตำรวจไทย การวัดผลประเมินผลและระบบการศึกษาในโรงเรียนตำรวจต้องน่าเชื่อถือถูกต้องเป็นระบบสอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา กรณีหากผลิตบุคลากรตำรวจไม่เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพแล้วจะต้องมีมาตรการแก้ไข ปรับปรุงให้ตรงตามสภาพปัญหา

ระยะที่ 3 รับราชการตำรวจ การแต่งตั้งโยกย้ายต้องใช้ระบบคุณธรรมอย่างแท้จริง จัดสรรเวลาการทำงานให้เหมาะสมกับวงจรชีวิตของมนุษย์ที่ทำงาน มีเวลาพักผ่อน และลาพักร้อนที่ปฏิบัติได้จริงมีสวัสดิการที่เหมาะสมเพียงพอ อาจไม่อยู่ในรูปแบบของเงิน แต่เป็นการจัดสรรเวลาให้ตำรวจได้อยู่กับครอบครัวหรือได้พักผ่อน เป็นต้น มีค่าตอบแทนการปฏิบัติงานสอดคล้องกับค่าครองชีพในปัจจุบัน หน่วยงานระดับสูงสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการทำงานแก่ข้าราชการตำรวจระดับสถานีตำรวจอย่างพอเพียง การปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานต่างๆของตำรวจถูกนำไปใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ เช่น การพัฒนาศึกษาเพิ่มพูนความรู้ทักษะวิชาชีพ การปฏิบัติตนยึดมั่นในศีลธรรม เป็นที่ยอมรับเป็นแบบอย่างที่ดีในครอบครัว ชุมชน ถูกนำมาพิจารณาอย่างจริงจัง นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ มีการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งต่างๆให้ทันสมัยมีการยกเลิกคำสั่งเดิมๆที่ล้าสมัย และระเบียบข้อบังคับต่างๆ ต้องสนับสนุนให้ตำรวจประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณที่มีคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดีมีการประกาศเจตนารมณ์ต่อสาธารณชนจะไม่รับสินบน

ระยะที่ 4 เมื่อพ้นจากการรับราชการตำรวจ ยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการตำรวจที่ครองตน ครองคน ครองงานตลอดชีวิตราชการจนครบกำหนดเกษียณ หากมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการหรือกิจการตำรวจ เชิญเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และดำเนินการจัดทำการจัดการความรู้ในศาสตร์ตำรวจด้านต่างๆ รวบรวมเป็นองค์ความรู้ตำรวจศาสตร์ไว้ให้เป็นระบบ

1.5 ระยะเวลาในการดำเนินการใช้เวลาประมาณ 20 ปี การป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบอาจได้รับการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม บนเงื่อนไขของการศึกษาที่ทำให้ประชาชนคนในประเทศ และข้าราชการตำรวจมีความรู้ทั่วถึง เท่าเทียมกันสามารถสร้างรายได้ด้วยตนเองโดยใช้ความรู้ ทักษะความสามารถที่ตนมีอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ศึกษาแนวทางการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ
- 2.2 ศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุและการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยเจาะจงที่งานจราจร งานป้องกันปราบปราม งานสืบสวนงานสอบสวนและงานอำนวยการ

เอกสารอ้างอิง

- [1] เสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์ และ คณะ. (2553). รายงานผลการวิจัยโครงการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้า.
- [2] อชิรวิทย์ สุพรรณภัสส์, (2540). พระบรมราโชวาทและพระบรมราโชบายในการบริหารงานตำรวจ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเพอร์เฟคท์พริ้นท์แอนด์เอ็ดเวอร์ไทซิง.
- [3] สุวรรณ สุวรรณเวช. (ม.ป.ป.).จริยธรรมในวิชาชีพตำรวจ. ม.ป.ท.
- [4] สิริวัฒน์ เมนะเสวต.(2543). การเมืองกับการปรับโครงสร้างกรมตำรวจเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [5] คณะกรรมการพัฒนาระบบงานตำรวจ. (2550). “จับมือประสานใจ ปฏิรูปตำรวจไทย เพื่อประชาชน”.ในข้อเสนอของคณะกรรมการพัฒนาระบบงานตำรวจแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555 – 2559. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการพัฒนาระบบงานตำรวจ.
- [6] ปรียากร โพธิ์ทอง. (2546). การเลื่อนตำแหน่งและแต่งตั้งโยกย้ายในวงการตำรวจไทย: วิถีแห่งคุณธรรมธรรมาวุธปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [7] พรปิยะ ชุนศรี. (2542). ความสัมพันธ์นอกระบบราชการ: ที่มาแบบแผนและการปรับเปลี่ยนแบบแผนความสัมพันธ์นอกระบบในกรมตำรวจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [8] สุพจน์ จุณอนันตรธรรม, วิษณุ วงศ์สินศิริกุล, และณัฐนันท์ วิจิตรอักษร. (2547). รายงานฉบับสมบูรณ์การทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยราชการไทยกรณีศึกษาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สถานีตำรวจนครบาล). กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยสังคมและเศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [9] จินตนา พลอยภัทรภิญโญ. (2553). ปัจจัยเอื้อที่ทำให้เกิดการทุจริตต่อหน้าที่ของบุคลากร สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [10] ขวัญฤทัย ใจทัน. (2554). การให้ความหมายและที่มาของความหมายการทุจริตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชินีบูรณะ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [11] Polit, D. F., & Beck, C. T. (2008). *Nursing Research: Generating and Assessing Evidence For Nursing Practice (8th ed.)*. Philadelphia: Wolterskluwer health/Lippincott Williams&Wilkins.
- [12] Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Test (5th ed.)*. New York: Harper Collins.
- [13] ฅนภัทร เตโช และคณะ. (2559). แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนราชการไทย. เอกสารวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนักบริหารเชิงยุทธศาสตร์ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับกลาง รุ่นที่ 1 ของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2559, จาก http://www.nacc.go.th/download/article/article_20100126184143.pdf.
- [14] เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). กลเม็ดเด็ดปีกคอรัปชั่น. กรุงเทพมหานคร ชัดเชดมีเดีย.

- [15] พรเทพ จันทร์นิภ. (2559).การพัฒนาารูปแบบการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในสังคมไทย. วารสารเกษมบัณฑิต. 16(1):88-89.
- [16] ศิริวรรณมนอัคระผดุง. (2555). บทความเรื่อง ปัญหาการคอร์รัปชันของไทย กรณีศึกษาสิงคโปร์และฮ่องกง. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- [17] สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ.2560 – 2564). กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช.
- [18] เกรวสินสถิตานนท์. (2551).แนวทางป้องกันการทุจริต ภายในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์. สาขาวิชาธุรกิจอุตสาหกรรม กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.